

Semnăind existența unei grinzi de lemn decorată cu două rozete crestate, autorul insistă asupra semnelor care se află pe fața grinzii, considerând că este vorba despre o măturie a scrierii runice, care, se știe, la secui a fost menținută până destul de tirziu.

Dar, examinând prima dintre ilustrații: articolului amintit, se constată cu ușurință că presupusa scriere runică nu este altceva decât o dată pentru a cărei notare au fost folosite caractere chirilice : **АѢ**, adică 1735.

Profitând de o deplasare la Sf. Gheorghe, am cercetat în mod special grinda în discuție, constatând că, într-adevăr, este vorba despre o inscripție cu caractere chirilice care precizează data executării grinzii. Dar cu aceasta problema nu poate fi considerată încheiată. Trebuie spus că grinda în cauză (lungă de 265 cm și cu o secțiune de 18 x 18 cm) atrage atenția prin îngrijita netezire a suprafețelor și, mai ales, prin faptul că muchiile sînt bogat profilate, ceea ce presupune folosirea unor scule dulgherești de meseriaș-breslaș. Este deci evident că autorul grinzii de care ne ocupăm nu

a fost un meșter popular, ci un meseriaș profesionist, originar poate chiar din Covasna, unde existau la epoca indicată ateliere de breslași secui. Știind însă că data crestată pe grindă prezintă caractere chirilice, este lesne de dedus că ea a fost destinată unei construcții — poate o biserică de lemn — aparținând unei colectivități românești din zona Covasnei *. Cu alte cuvinte, grinda care a prilejuit aceste rinduri capătă valoarea unui document cu semnificație complexă : prin ea se atestă existența unui monument românesc azi dispărut, în zona Covasnei, prin ea se vedește, de asemenea, colaborarea dintre populația românească și cea secuiască, colaborare care a avut, de-a lungul secolelor, o constanță exemplară.

Vasile DRĂGUȚ

* În județul Covasna numărul bisericilor românești pare să fi fost destul de mare în trecut. Azi, asemenea biserici, încă nestudiate, se află în satele Chichliș, Poian, Virghiș, Păpăuți, Zagon și Zăbala.

Ș

T

I

R

I

Ivan Kisiov, șeful secției „Muzeu, arhive și monumente” din cadrul Comitetului pentru Cultură și Artă din R. P. Bulgaria, a publicat, în „Narodna Kultura” nr. 11/13—III—1971, un articol în care a expus situația muzeelor din Bulgaria. Printre altele, a arătat că rețeaua unităților muzeistice a crescut mult, ajungând la 160 muzee și 315 colecții, în afară de muzeele neînregistrate de Comitetul pentru Cultură și Artă și, ca atare, nu se mai simte nevoia extinderii rețelei, ci a îmbunătățirii ei.

Este necesar însă să ia ființă un muzeu național de istorie și unu de literatură. Cel de istorie trebuie să ofere publicului o panoramă măreață a istoriei țării și să aibă rolul de îndrumător al celorlalte muzee în domeniul științifico-metodic.

Exponatele vor fi luate din diferite muzee.

Referitor la rețeaua muzeelor, se preconizează elaborarea unui program de perspectivă, profilarea spre muzee specializate în funcție de caracteristicile economiei, geografiei și istoriei ținutului respectiv, folosirea tot mai largă a aparatelor de protecție, crearea unor baze de restaurare.

★

Comitetul pentru Artă și Cultură al R. P. Bulgaria a organizat la Sofia „Expoziția lipsei de gust” avînd ca exponate : ambalaje, jucării, obiecte decorative, ilustrate, covoare, țesături, diferite obiecte casnice, toate de prost gust, realizate de întreprinderi, cooperative și persoane particulare. Exponatele au fost luate din marile magazine din capitală și din unele centre din provincie.

Expoziția — care va fi bienală — a avut caracter de „uz intern”, nefiind deschisă pentru public, ci numai pentru producători, și a constituit obiectul unor discuții cu reprezentanții instituțiilor și organelor răspunzătoare.

În localitatea Lauscha din Turingia (R. D. Germană) a fost înființat „Muzeul obiectelor de sticlă”, care prezintă istoria artei tradiționale a sticlei și promovează creația modernă în acest domeniu. Patrimoniul său oferă posibilitatea de a se studia vechi tehnici, forme și ornamentații din care se inspiră creatorii actuali.

★

Renumitul Muzeu Luvru cunoaște o substanțială modernizare în cadrul căreia Secția de antichități romane și grecești va fi complet reorganizată.

La parter va fi „muzeul principal” (expunerea în ordine cronologică a operelor majore reprezentative pentru diverse etape, începînd cu arta greacă „geometrică” pînă la sfîrșitul Imperiului roman), iar la etaj va fi „muzeul secundar”. Acest principiu se impune tot mai mult în muzeele foarte bogate. Lîngă „muzeul secundar” se vor afla : o sală pentru activități culturale-educative și alta pentru recepții, unde vor fi organizate expoziții temporare cu lucrări excepționale sau achiziții noi.

★

Două săli din aripa Florei, reamenajată, a Muzeului Luvru, vor fi rezervate inovației denumită „expoziție-dosar”. În jurul unei lucrări, sau unei serii de lucrări, vor fi reunite toate documentele privind geneza și consecințele sau repercusiunile operei în istoria artei (tablouri, desene, gravuri, fotografii ș.a.).

Pentru prima „expoziție-dosar” a fost ales celebrul tablou *Baia turcă*, al lui Ingres.

★

La Essen (R. F. a Germaniei) a fost deschis recent „Muzeul afîșului”, al doilea din lume ca importanță, după cel de la Castelul Wilanow de lîngă Varșovia. El tinde să devină un centru de cercetare și îndrumare în domeniul creației afîșului.

În afară de îmbogățirea patrimoniului, muzeul va avea o bibliotecă științifică și va organiza seminarii în cadrul cărora se va discuta despre afiș ca mijloc de propagandă și de comunicare în direcția înțelegerii internaționale.

(Extrase din Buletinul de informare editat de Centrul de Documentare și Perfecționare a cadrelor din C.C.E.S.

CONNAISSANCE DES ARTS, februarie 1971

Noua aripă a Muzeului de Artă din Cleveland a fost recent inaugurată. Ea este consacrată în întregime educației. Noua construcție a fost concepută special în acest scop de către Marcel Breuer și Hamilton Smith. Vechile clădiri construite în 1916–1958 vor rămâne și mai departe destinate expunerii colecțiilor.

Mai mult de 10 mii de metri pătrați, un auditorium de 750 locuri, două săli de lectură și conferințe a 154 locuri, 10 săli de clasă, 3 studiouri audiovizuale și numeroase birouri, constituie acest ansamblu menit să fie un „muzeu dinamic”.

De mai bine de cinci ani, la muzeu a fost organizat un curs de inițiere în artele plastice, bazat în principal pe analiza lucrărilor din punct de vedere al expresiei plastice și pe prezentarea filmelor de artă.

Nu putem omite, de altfel, importantul rol pe care îl joacă biblioteca muzeului, deținătoare a 60 000 volume și 160 000 reproduceri.

Muzeul Luvru va intra în curând în posesia unui faimos tablou al marelui pictor venețian Giovanni Bellini (1430–1516) intitulat *Cruaificarea*. Pictura provine din colecția Cantini-Bonacossi.

CONNAISSANCE DES ARTS, mai 1971

Centenarul Comunei din Paris a prilejuit în toată Franța deschiderea de numeroase expoziții.

La Paris, „l’Imagerie” a prezentat pînă la data de 28 mai 1971 un important ansamblu de afișe komunarde și versailleze, gravuri satirice (faimoasa serie „Menajeria imperială”), autografe și cărți rare dintre care amintim *8 zile pe baricade* de Lissaragay, ca și diverse medalii amintind istoria populară dintre cele două revoluții : 1848–1871.

Muzeul din Saint-Denis, care posedă una dintre cele mai bogate biblioteci deținând date referitoare la Comună, a expus (pînă la data de 1 septembrie) multiple piese de arhivă : afișe, ordine privind mișcările de trupe, diverse procese verbale, scrisori transportate de așa numitele „ballons montés”, ca și piesa de tristă celebritate „Tabloul autentic al speculațiilor atroce la care a dat loc asediul Parisului”.

Trecind în revistă toate aceste expozate, vizitatorul este însoțit de un fond sonor alcătuit din refrene de epocă.

În Casa de Cultură din Bourges, Jean Goldman a ales un mijloc deosebit de original pentru această împrejurare, prospectind un teren neutru : Anglia. Jurnalele englezești ale epocii, printre care faimosul „Illustrated London News”, întrețineau în Franța

corespondenți de război participanți la campaniile din 1871 și la evenimentele Comunci. Acești corespondenți surprindeau o serie de crochiuri pe viu, care erau trimise în Anglia cu ajutorul acelor „ballons montés”, pentru a ilustra articolele.

Un important ansamblu alcătuit din aceste crochiuri este reunit la Bourges, alături de numeroase uniforme și arme de epocă.

Arhivele departamentale au pus la dispoziția expozițiilor o serie de note care precizează repercusiunile insurecției pariziene asupra departamentelor din centrul Franței.

GAZETTE DES BEAUX-ARTS, aprilie 1971

Lucrările privind construcția Muzeului de Preistorie din Terra-Amata vor începe pe același loc unde în 1965 s-au adus la lumină vestigiile vechi de 300 mii de ani ale primilor locuitori de pe Coasta de Azur.

Săpături sistematice și exhaustive au permis reunirea a 35 de mii de piese, dintre care cele mai interesante își vor afla locul în anul următor în vitrinele muzeului.

Așezarea din Terra-Amata a fost cercetată în decursul a șase luni de muncă intensă și numără douăzeci și unu de nivele de locuire suprapuse, datînd de la sfîrșitul perioadei glaciare Mindel.

Mulajul unuia dintre nivelele de locuire va fi expus împreună cu o parte din obiectele găsite în această așezare în incinta noului muzeu.

Muzeul Napoleonian din insula Aix a fost inaugurat în iulie 1970.

El se află instalat în „Casa Împăratului”, construită în 1808, ultimul azil al lui Napoleon I pe pămîntul Franței înaintea imbarcării sale către insula Sf. Elena.

La operele de artă provenind din colecția Gourgaud se adaugă suvenirurile personale ale lui Napoleon ca și numeroase documente privitoare la istoria insulei Aix.

GAZETTE DES BEAUX-ARTS, mai 1971

O expoziție organizată de Römisch-Germanisches Museum, Köln, prezintă, sub titlul „Rom am Dom”, principalele săpături arheologice efectuate în cursul ultimilor ani în favoarea lucrărilor de amenajare urbană din jurul catedralei.

În Galeria Națională Ungară din Palatul din Buda a avut loc o expoziție cu tema : *Capodopere ungare*.

Planul expoziției a avut drept scop prezentarea unei panorame a artei ungare din Evul Mediu pînă la sfîrșitul secolului XIX, divizînd expozatele în două categorii : vechi capodopere de sculptură, pictură și argintărie și picturi, stampe, sculpturi, lucrări de artă decorativă din secolul XIX.

Catalogul bilingv, ungar-francez, este ilustrat cu 48 de planșe și este precedat de două introduceri referitoare la istoria artelor ungare, semnate de R. Denès și E. Bodnar.

Anal. NER